

Specialeresuméer 1995-96

De følgende speciale-abstracts er skrevet af de respektive forfattere, hvorefter teksterne er redigeret centralt. Resuméerne er opstillet alfabetisk efter forfatternavne.

Kirsten Andersen:

Musikæstetikens historicitet. En gennemgang og diskussion af udvalgte æstetikteorier med henblik på deres filosofisk-historiske forudsætninger samt deres manifestation og brugbarhed i nutidig musikæstetik. (1994)

Opgaven forsøger ud fra en gennemgang af centrale aspekter og teoridannelser indenfor de sidste 200 års musikæstetiske og -filosofiske tænkning at indkredse nogle spørgsmål, som er med til at danne basis for vores tilgang til kunst. Hvad gemmer der sig f.eks. bag begrebet æstetisk erfaring? Er der en sammenhæng mellem filosofisk erkendelsesteori og musikanalyse?

Sammenhængen mellem sansning, erkendelse og æstetisk praksis er således central. Som de vigtigste referencer optræder i denne afhandling Kant, Hegel, Bürger, Ingarden, Halm, Gadamer og Dahlhaus.

Der er tale om en beskæftigelse med overordnede synspunkter, som måske ikke er direkte udtalt i det mere konkrete arbejde med musik, men den registrerede sammenhæng såvel som en stærk facettering af de givne problemstillinger forekommer vigtig som baggrund for ethvert musikvidenskabeligt arbejde. Historisk danner de æstetiske forklaringsmodeller nemlig forskellige konfigurationer – de “modellerer” hinanden, og denne “basis” smitter af på det mere konkrete kunstanalytiske og -historiske arbejde.

Historisk og æstetisk erfaring er idag karakteriseret ved – og problematiseret af – at ingen enkeltteori længere kan anses for fyldestgørende. I opgaven har jeg bl.a. villet vise, at arbejdet med fænomenologisk-hermeneutisk baseret musikanalyse allerede i 1920'erne fremviste en ny indfaldsvinkel til den subjekt-objekt-problematik, som vi har levet med siden Kant. At dette i vid udstrækning stadig overses resulterer for mig at se i en *paradoksal*, uløselig æstetikteoretisk problemstilling.

Anette Astrup:

Materiale og struktur i udvalgte instrumentalværker i tintinnabuli-stil af Arvo Pärt – en undersøgelse af Pärts kompositoriske praksis i relation til hans æstetisk-religiøse univers.

Specialet redegør primært for den estiske komponist Arvo Pärts tintinnabuli-stil, som den kommer til udtryk i fire instrumentalværker, med særligt henblik på det musikalske materiale og dets strukturering. Som ramme om værkanalyserne præsenteres den estiske kompositionsmusiks historie samt Pärts biografi, hans samlede musikalske produktion og religiøse æstetik. Endelig belyses sammenhængen mellem komponistens æstetik og hans kompositoriske praksis.

Afhandlingen er disponeret i tre hoveddele. *Første del* omfatter de historiske og det æstetisk-teoretiske afsnit. I kapitel 1 tegnes et rids af kompositionsmusikens historie i Estland fra dens opståen i 1880'erne og frem til 1970'erne. I kapitel 2 redegøres der kort for Pärts biografi, og der gives en stilistisk beskrivelse af komponistens musikalske udvikling og samlede produktion. Kapitel 3 rummer en generel introduktion til den ortodokse kristendom, og i forlængelse heraf redegøres der for Pärts religiøsitet og dennes indflydelse på hans musikæstetik.

Anden del udgøres af værkanalyserne, hvori specialets hovedvægt ligger (kapitel 4). Dette kapitel omfatter detaljerede strukturelle analyser af instrumentalværkerne *Tabula Rasa*, *Cantus in Memory of Benjamin Britten*, *Arbos* og *Fratres*, alle fra 1977. Analyserne formidles dels igennem teksten, dels ved hjælp af forskellige grafiske fremstillinger.

I specialets *tredje del* sammenstilles komponistens æstetik og musikalske stil (kapitel 5), efterfulgt af en kort perspektivering (kapitel 6).

Margrethe Münster Berg:

Om musikken og dens rolle i udvalgte dele af Dario Fo's dramatik, set i lyset af den folkelige teatertradition og den folkemusikalske arv i Italien.

Det tværfaglige speciale indgår som en del af min individuelt tilrettelagte 3-årige kombinations-overbygningsuddannelse i Musik og Drama. Kirsten Sass Bak har været primær vejleder og Bent Holm, dr. phil. i teaterhistorie, har været sekundær vejleder for arbejdet. Specialet, der er på 114 tekstsider, består foruden af selve opgaven af et bind med skuespilstekster til *Columbus* og *Syvende bud: Stjæl lidt mindre*, samt to eksempelband.

Hensigten med specialet har været at sammenligne, hvorledes Dario Fo's brug af musik forholder sig til brugen af musik i den del af det folkelige teater, som Fo iøvrigt har fundet inspiration i. Inspirationen udgår bl.a. fra de antikke komedier, middelalderens profane teater, den italienske maskekomedie, *commedia dell'arte*, fra Shakespeare's teater og fra Brechts. En anden hensigt har været at beskrive den organiske sammenhæng mellem teater og musik, der var tilstede fra teaterkunstens oprindelse i en kultisk praksis. Vægten har været lagt på, *hvordan* musikken har været anvendt, og på hvilken funktion den har haft indenfor de respektive teaterhistoriske epoker, fremfor på *hvilken* konkret musik der har været anvendt. Da Dario Fo's dramatik i høj grad er bygget op omkring *folkekulturelle* træk, herunder karnevalets struktur, har jeg ligeledes ønsket at undersøge, hvorledes Fo's brug af musik forholder sig til Italiens folkemusikalske arv og til den videnskabelige udforskning af denne.

Specialet munder ikke ud i nogen samlet konklusion, derimod placeres Fo og hans dramatik indenfor dels en *folkelig* teatertradition og dels en *mundtlig* tradition.

Maria Gabriele Bonde Christensen og Charlotte Ganes Mikkelsen:
En afsøgning af de menneskelige aspekters betydning i undervisning generelt, og af de muligheder der ligger i inddragelsen af det personlige i faget musik.

"Hvad har du lært i skolen i dag?", satte vi os ned og spurgte for et par år siden. Det blev først til en Musikhistorie C-opgave, siden til et speciale.

Fra folkeskolen, gymnasiet og universitetet huskede vi oplevelser, som havde sat deres præg – enten for det gode eller det dårlige. Vi huskede elskelige lærere, følelsen af at kunne noget, lære noget nyt og betydningsfuldt og udfolde os. Men vi huskede også nederlag, kedsomhed, uengagerede lærere.

Vi har både som elever og lærere oplevet, at de skjulte og mere eller mindre ubevidste menneskelige, personlige og affektive elementer spiller en stor rolle i en undervisningssituation. De menneskelige elementer har i de seneste år fået mere og mere opmærksomhed i den pædagogiske debat: En god lærer er ikke nødvendigvis noget man er født som: Man kan bevidstgøre sig om og træne sin "lærerrolle"; og man taler om den "affektive" tilgang til stoffet som ligeværdig i forhold til den kognitive tilgang. Udgangspunktet i specialet er, at hvis læreren har kendskab til og er opmærksom på disse mere personlige og følelsesmæssige elementer, har han mulighed for at skabe en mere vedkommende og brugbar undervisning – både for sig selv og for sine elever.

Specialets teoretiske del er koncentreret om tre forskere og praktikere, der alle har som udgangspunkt, at det menneskelige fylder meget i enhver undervisningssituation. Den tyske psykoanalytiker Ruth Cohn mener at den menneskelige faktor skal bruges bevidst som en ressource. Thomas Ziehe, tysk lærer og pædagogisk forsker, mener derimod at man skal være meget påpasselig med at gøre undervisningen *for* privat og personlig – eleverne skal også have lov at være i fred. Bo Jacobsen er psykolog og voksenpædagogisk forsker og mener at inddragelsen af det menneskelige er en forudsætning for at undervisningen bliver betydningsfuld og udviklende. Disse tre bliver i afhandlingens første del bragt i en dialog med hinanden.

Den næste dialog foregår mellem teorien og "virkeligheden". Vi bringer uddrag af interviews med musiklærere og -elever fra gymnasium, HF og VUC og beskriver undervisningsobservationer, der viser at der sker mange fine og levende ting i musiktimerne, men at der også er problemer. Vi har forsøgt ikke at sammenfatte eller generalisere for meget, men iøjnefaldende er det at mange elever har svært ved at forstå formålet med musikanalyse, mens de alle fremhæver det at udtrykke sig kreativt som noget positivt og specielt godt ved faget musik. Lærerne udtrykker generelt glæde ved deres fag, men føler de har dårlige betingelser for at lære eleverne at fordybe sig i musikken, samt at de har behov for mere eller bedre samarbejde med kolleger. Mange af problemerne tyder på at den menneskelige dimension stadig prioriteres for lavt.

På denne baggrund fokuserer vi på musikens to bevægelser: den indadgående – at lytte, og den udadgående – at skabe. Vi beskriver hvordan man kan arbejde med en personlig musikopfattelse og undersøger om oplevelser kan berige den mere traditionelle musikanalyse.

Morten Breinbjerg og Lene Pihlkjær:

Elektroakustisk musik – mellem det abstrakte og det konkrete.

Specialet tager sit udgangspunkt i en auditiv analyse af den bandede elektroakustiske musik, hvor konkrete værker som bl.a. Jean-Claude Risset's *Sud* og relevant litteratur danner basis for overvejelser og diskussioner af analytisk, æstetisk og perceptions-mæssig art. Det var, set i bakspejlet, vores optimistiske og ambitiøse mål med dette arbejde at nå frem til en adækvat analytisk metode i forhold til den elektroakustiske musik.

Etableringen af en sådan metode kræver imidlertid, at man kan tale om mere generelle referencer med en mere eller mindre kognitiv og emotionel betydning, hvilket med den mangfoldighed af udtryksformer, som musikken repræsenterer,

hurtig viste sig vanskeligt. Til gengæld gav det god mening at tale om mere lokale referentielle værdier, eksempelvis om værkerne i intern forstand.

Med denne erkendelse in mente danner analysen af *Sud* baggrund for den videre udvikling af en egentlig analytisk model, hvor udgangspunktet er tesen om, at alle klange på et eller andet niveau indeholder en mimetisk reference, og at al analyse derfor bør tage udgangspunkt heri. Et kontinuum mellem det abstrakte og det konkrete er således det rum, hvori musikken analytisk kan udfoldes, vel vidende, at dette finder sted på et overordnet niveau.

Hanne Fogh:

Metafortælling og stjernebegreb, som det kommer til udtryk hos *Sting*.

Udgangspunktet for specialet er Andrew Goodwins definitioner af rockstjernens metafortælling og persona (fra hans bog: *Dancing in the Distraction Factory*, kapitlet: "Meta-narratives of Stardom and Identity"). Rockstjernen er i dette tilfælde den engelske musiker *Sting*, og det har været min intention at påvise sammenhængen mellem stjernens metafortælling og den klingende musik.

Jeg har desuden beskæftiget mig med opfattelsen af rockstjernen som en moderne version af den romantiske kunstner samt af rockkulturen som en vulgariseret udgave af romantikken.

Specialet indeholder analyser af 3 numre: "They Dance Alone", "The Wild Wild Sea" og "Saint Augustine In Hell". Jeg har afsøgt strukturelle, karaktermæssige og associative træk i analysen, og jeg har vægtet tolkningen højt. Hvert enkelt nummer kan opfattes som en fortælling i sig selv, der udbygger og underbygger stjernens metafortælling i kraft af teksterne, den musikalske materiale og bearbejdningen af dette.

Sluttelig har jeg inddraget autenticitetsbegrebet ud fra en opfattelse af, at *Sting* som stjerne er dybt afhængig af publikums tro på hans ægthed og oprigtighed.

Mette Gad:

Gioacchino Rossinis vigtigste opera seria-værker fra 1810-20, med særligt henblik på særpræg og nyskabelser inden for det dramatiske, udtryksmæssige, formale og sangtekniske.

Et af de mange specialeemner, der er mere spændende end det lyder!

Mit arbejde forholder sig til den genoplivning af Rossinis seria-værker der foregår internationalt i disse år, men som endnu ikke for alvor har nået danske breddegrader.

Afhandlingen indledes med et historisk afsnit, der gennemgår den italienske opera i 1700-tallet og fortsætter med en kort biografi af Rossini samt en kommenteret værkoversigt. Dernæst fremlægges bel canto-stilens hovedprincipper og æstetik, og der redegøres for at denne sangstil må være en integreret del af musikken, hvis en Rossini-opera skal opføres adækvat. Da beherskelsen af denne udsmykkede sangstil gik tabt kort efter at Rossini holdt op med at komponere operaer (1829), var grunden lagt til det uglesyn på hans musik, som har været det gængse indtil vore dage.

Specialets sidste hovedafsnit er en gennemgang af tre seria-operaer fra henholdsvis første, midterste og sidste del af Rossinis forholdsvis korte, men meget produktive italienske periode. Med henblik på at vise udviklingen i hans værker gennemgår jeg fra hver af de tre operaer dels et længere gennemkomponeret forløb, dels tendenser og karakteristika i arier, ensembler og orkestrering. Disse gennemgange tjener til dokumentation af at Rossini både på det dramatiske og det musikalske felt dels endeligt afsluttede den italienske 1700-tals opera, dels banede vejen for den italienske romantiske opera.

Johanne Hempel:

Gangway – en bro mellem oplevelse og analyse.

Formålet med specialet har været at finde frem til, udvikle og bearbejde en analysemetode, der er brugbar til behandling af popmusikkens klingende dimension, da jeg har erfaret, at den traditionelle musikanalyse kommer i særlig grad til kort i forbindelse med analyse af popmusik.

Specialet er delt op i to store afsnit: Først et *teoriafsnit*, hvori den nyeste populærmusikforsknings positioner i forhold til musikalsk analyse diskuteres og vurderes. Dette afsnit munder ud i en opstilling af en analysemodel. Derefter følger et *analyseafsnit*, som anvender modellen på tre numre af den danske popgruppe *Gangway*.

Med udgangspunkt i Richard Middleton's *Studying Popular Music* redegøres der for, i hvor høj grad de etablerede musikvidenskabelige metoder bygger på og prioriterer noterbare elementer. For at komme ud over denne for populærmusik så grundlæggende problematik refereres der til Middleton's *gesture*-teori, Allan Moore's *soundbox*-begreb samt Per E. Brolinsons og Holger Larsens parameter-baserede musikanalytiske tilgang.

Herefter gennemgås de *oplevelsesorienterede* teoretikere, dvs. forfattere der alle eksplicit har hævdet *oplevelsen* af musikværket som primær tilgang til analysen. Dette fører over i opstillingen af en popmusikalsk analyseskitse. I denne danner oplevelsen og en beskrivelse af samme udgangspunkt for analysens næste trin, hvis mål er en bestemmelse af nummerets karakter. Herefter undersøges relevante strukturelle og stilistiske elementer, hvorefter analytikerens opsamling og tolkning skal fungere som en underbygning af den oplevelse, som var grundlaget for analysen.

Efter dette følger et kort kapitel om *Gangway*, hvorefter tre udvalgte numre: "Violence", "Easter & Christmas, My Girl and Me" samt "Don't Go" er analyseret. Analyserne forholder sig alle til den opstillede model, idet de starter med at beskrive hvilke associationer nummeret giver, og dernæst begrundet denne oplevelse i den klingende musik.

Heidi Vang Patchev Jensen:

Musikperception i naturvidenskabelig belysning.

Mennesket har til alle tider haft en forestilling om, at musikken har en vis påvirkende kraft. Man har imidlertid aldrig været i stand til at forklare nøjagtigt, hvori denne påvirkning består. I det hele taget er musikalsk perception et område, vi kun i ringe grad er istand til at gøre rede for.

Specialet sigter imod at klarlægge, hvor langt forskningen er nået indenfor dette område, og behandler forskningens resultater gennem spørgsmål som: Hvordan behandler hjernen musikindtryk? Er der forskel herpå mellem musikere og ikke-musikere? Kan man måle fysiologiske reaktioner under musikpåvirkning? Har musikken en psykisk effekt? Disse spørgsmål behandles hovedsagelig ved en gennemgang af forsøgsrapporter, som er hentet ind fra "marken".

Specialet indledes med et afsnit om musikopfattelsen i det antikke Grækenland fra Pythagoras til Aristoteles. Dette historiske aspekt er medinddraget, fordi vi her finder nogle af de ældste forsøg på at formulere musikkens virkning og hensigtsmæssige anvendelse. Det kunne derfor være interessant at se, om disse ideer i et vist omfang kan bekræftes af den moderne videnskab.

Endvidere indeholder specialet et afsnit om musikkens virkning på planter, samt et afsnit der sætter de behandlede videnskabelige resultater i forhold til områder, hvor man allerede på nuværende tidspunkt anvender musikkens effekt i praksis, nemlig i musikterapi samt i forbindelse med den funktionelle musik.

Rune Bech Lauesen:

Stil og struktur hos Alfred Schnittke – en undersøgelse af Schnittkes forhold til kompositionsteknik og stil, med særligt henblik på hans brug af polystilistik i udvalgte værker fra perioden 1968-1988.

(124 sider + litteraturliste forsynet med abstracts; særskilt bilag med noder m.v. samt 3 eksemplerbånd.)

Specialet redegør for et centralt tema inden for den internationale nutidsmusik: Alfred Schnittke har gennem de senere år erhvervet sig en plads som den måske mest spillede nulevende komponist, og emnet polystilistik har gennem lang tid været højaktuelt, ikke mindst i relation til den danske musikverden.

Afhandlingen falder i fire hovedafsnit: Det første beskæftiger sig med de historiske forudsætninger for Schnittkes musik, musiksituationen i Sovjet efter Stalin, og med Schnittkes biografi. Andet afsnit er af teoretisk afklarende art og behandler begreberne *postmodernisme* og *stil* som afsæt for diskussionen om *polystilistik*. Det tredje afsnit, som er specialets centrale, bringer analyser af et antal udvalgte værker inden for en relativt bred tidsramme. Og endelig følger i fjerde hovedafsnit konklusioner, som bl.a. giver et signalement af en egentlig Schnittke-stil samt sætter Schnittke i relation til en række danske komponister.

Helle B. Madsen og Line Bruun Olsen:

Funkmusikkens opståen og udvikling i East Bay Area. Eksemplificeret ved *Tower of Power* og *Sly & the Family Stone*.

Specialet beskriver funkmusikken som en udvikling fra soul sidst i 1960'erne og først i 1970'erne i USA, med fokus på East Bay's musikmiljø og specificeret ved *Tower of Power* som en funkgruppe spændt op imellem soul og jazz, og *Sly & the Family Stone* som funkgruppe mellem soul og psykedelisk rock. For at sætte East Bay's funkmiljø i perspektiv beskrives også samtidens mest betydningsfulde musikere i USA. Vores synsvinkel er først og fremmest musikhistorisk, og analysen bruges som hjælpemiddel i denne sammenhæng.

På grund af den sparsomme litteratur om emnet valgte vi at besøge East Bay Area/San Francisco: I dette område findes ét af de basale miljøer for udviklingen af *soulfunk*. Undersøgelserne byggedes op ved at opsøge folk fra det daværende musikmiljø. Feltarbejdet havde karakter af at være journalistisk research, og specialet bygger i høj grad på de indsamlede interviews.

Afhandlingen er opdelt i fire kapitler. 1: East Bay Area, 2: Soul, 3: Funk, 4: *Sly & the Family Stone* og *Tower of Power*. Desuden omfatter den et fyldigt bilags-

materiale af interviews, beskrivelser af nogle af de væsentlige centre for udviklingen af soul- og funkmusikken, show- og playlists samt komplette diskografier for *Sly & the Family Stone* og *Tower of Power*. Til specialet hører endelig to eksempelband.

I kapitel 1 redegøres der for de sociale forhold omkring San Francisco og Oakland, efterfulgt af en præsentation af de interviewede personer i området. Efter en afdækning af historiske forhold og terminologiske aspekter omkring udviklingen af soulfunk følger en historisk redegørelse for udviklingen af det musikalske miljø i området.

I kapitel 2 beskrives begrebet soul både som et socialt og musikalsk begreb. Gennem interviews og referencer til litteratur om emnet fremgår det at soulmusikkens opståen og udvikling ikke blot er knyttet til de centre, man traditionelt henviser til, nemlig Motown og Stax.

På tilsvarende måde beskrives funk som begreb og musikalsk stil i kapitel 3. Også i dette kapitel problematiserer og udvider vi den gængse opfattelse af begrebet funk. Hovedvægten af fremstillingen af den musikalske udvikling er lagt på James Brown, The Meters, Larry Graham og George Clinton.

Kapitel 4 omhandler de mest betydningsfulde funkgrupper fra East Bay: *Sly & the Family Stone* og *Tower of Power*. Førstnævnte er også betydningsfulde for udviklingen af funkmusikken på verdensplan. Grupperne er her beskrevet både historisk-biografisk og musikalsk-analytisk.

I specialets afrunding undersøger vi, hvad der er blevet af soulfunk-musikken i East Bay i dag, hvor funk også har udkrystalliseret sig til andre stilarter, bl.a. rap.

Nana Michelsen:

The State of the Tenor. Saxofonisterne Michael Brecker og Jerry Bergonzi som videreførere af Coltrane-arven. Med analyse af indspilninger fra 1980'erne.

(123 sider, desuden 2 kassetteband + nodebilag (67 s.), hovedsagelig transkriptioner af Coltranes, Breckers og Bergonzis saxofonspil.)

Specialets emne er en undersøgelse af tensorsaxofonspillet i dagens jazz. Til dette formål har jeg valgt to meget forskellige saxofonister: Dels Michael Brecker, der er blevet udråbt som *the most influential saxophonist since Coltrane* og som har haft en umådelig stor indflydelse på hele den rytmiske musikscene i både 70'erne og 80'erne. Endvidere Jerry Bergonzi, der via koncerter, undervisningsvirksomhed og workshops over hele verden er ved at opnå en position som én af jazzens vejvisere og nærmest har guru-status blandt unge saxofonister.

Jeg har ønsket at vise, hvordan de to herrer bygger videre på arven efter John Coltrane, som bekendt én af jazzens største musikere, hvis ideer i dag er blevet en del af det fælles sprog, som alle moderne jazzmusikere forholder sig til. Jeg har derfor forsøgt at indkredse og beskrive det sprog som en nutidig tenorsaxofonist har til sin rådighed, samt hvordan man kan udvikle dette videre.

Afhandlingen henvender sig selvfølgelig ikke mindst til saxofonister, men også til andre jazzfreaks, der ønsker at fordybe sig i nogle aspekter af, hvad der sker på jazzscenen i dag.

Specialet kan bestilles hos forfatteren.

Henrik Svith Nielsen:

tv.2: Et prøvebillede af den danske rockscene før og nu. (1994)

Specialet tager sit afsæt i rockens tidlige, internationale historie. De samfundsmæssige forhold i USA og Danmark skildres kort, og via en gennemgang af subkulturteorier fås et forståelsesgrundlag for rockens funktion. Tressernes musikhistoriske udvikling frem imod ungdomsoprøret og en begyndende dansk rocktradition tegnes og følges op af en præsentation af *tv.2's* medlemmer og deres fundering i et jysk rockmiljø.

En indføring i pladecover-kunstens historie, støttet på kunsthistoriske begreber, danner indledning til en beskrivelse af *tv.2's* oprindelige koncept. Strømningerne Punk og New Wave præsenteres, og *tv.2's* første værker gennemgås, idet konceptet og forbindelsen til New Wave påvises.

Derpå gives der et rids af den samfundsmæssige og psykologiske baggrund for 1980'ernes nye socialisationstype, som den efterfølgende gennemgang af *tv.2's* næste plader knytter an til. Tendensen i rocken mod en øget æstetisering, kommercialisering og professionalisme beskrives og påvises i de følgende musikalske analyser. *tv.2's* egenskaber som live-orkester udgør en art intermezzo i specialet.

Herefter forsøges en samlet definition af *tv.2's* stil. Til det formål indføres man kortfattet i auteur-teorien, hvorefter der følger en redegørelse for de næste, typiske *tv.2*-plader. Endelig beskrives og kommenteres den herskende krise i dansk rock, og opgaven afsluttes med en gennemgang af *tv.2's* seneste plade.

Birte Nygaard Pedersen:

Too weak to stand, too strong to cry – Bessie Smith for rytmisk kor.

Specialet er skrevet som en fagbog, et pædagogisk materiale, hvis centrale figur er den klassiske amerikanske bluessangerinde fra 20'ernes USA, Bessie Smith.

Første halvdel af bogen beskæftiger sig med Bessie's historiske og stilistiske forudsætninger: Historien om hvordan afro-amerikansk musik opstår i USA, forudsætningen for og miljøet omkring de klassiske bluessangerinder, en Bessie Smith-biografi og til sidst en analyse af fem af hendes bluesnumre samt en psykologisk tolkning af teksterne.

Anden halvdel leverer et forslag til kreativt blues-korarbejde, til brug for korledere, som ønsker at arbejde med Bessie Smith's blues i en rytmisk korsammenhæng. Her gives der konkrete bud på øvelser, man kan bruge for bl.a. at optræne blues-feeling i bluessang. Dette indebærer samtidig en opfordring til at omlægge korprøver og inddrage pladelytning, optræne blues-karakteristika som f.eks. improvisation, for derved at vende styrket tilbage til korets øvrige repertoire. De samme fem numre, som jeg har introduceret i første halvdel, har jeg lavet trestemmige korsatser over (SAB). Sammen med aflytninger af soliststemmen giver disse korarrangementer mulighed for at inddrage fem af Bessie Smith's bluesnumre i korets rytmiske repertoire.

Et gennemgående spørgsmål, som søges besvaret i bogen, er hvorvidt man skal være sort for at synge autentisk blues? Hvad er autenticitet i denne sammenhæng? Svaret på dette spørgsmål er, at blues på én og samme tid er universel og individuel i sit udtryk og sin appel, og at noget bliver autentisk i kraft af at indoptage det gamle og lade det leve videre i en ny form. Sådan opstår en ny forgrening af den oprindelige stil – i dette tilfælde kunstblues i en hvid, nutidig kor-sammenhæng.

Der hører et eksempalbånd samt bilag med noder og billeder til bogen.

Mette Rasmussen:

Benjamin Britten's kammermusikalske korværker.

Specialet indeholder en undersøgelse af kompositionsteknikken i Benjamin Britten's kammermusikalske korværker over engelske tekster, med særligt henblik på forholdet mellem tekst og musik, og på baggrund af den engelske kormusiks og kortraditions historie.

Britten er som komponist blevet højt værdsat både i og udenfor England primært på grund af sine operaer. Derimod er disse korværker for en dels vedkommende stadig forholdsvis ukendte. Værkerne er næsten alle lejlighedsværker, hvilket har afholdt mange fra at beskæftige sig med dem, både forsknings- og opførelsmæssigt.

I hele Britten's musikalske produktion, ikke kun i kormusikken, fremstår hans dybe engagement i menneskeheden som et centralt element. Verdenssamfundets problemer, skabt af mennesket, er hovedemnet i Britten's værk, og tekst-

erne, hvortil de kammermusikalske korværker er skrevet, afspejler på forskellig vis hans humanistiske tankegang. De valgte tekster stammer næsten alle fra digtere, som i deres samtid blev anset for at være anderledes på grund af deres tro, homoseksualitet eller holdninger generelt, og igennem sådanne "udstødte" digtere forsvarer Britten samfundets svageste grupper, f.eks. også børnene.

Benjamin Brittens tekst- og sprogbehandling udgør, på linie med de mere overordnede musikalske forhold i hans værker, væsentlige kvalitetskendetegn for hans musik. Han udnyttede komediet anderledes end sine engelske forgængere og gjorde den enkelte stemme selvstændig i sin "tekstnære" musik. Britten formåede, trods værkernes fokus på problemstillinger udenfor ham selv, at sætte sin egen personlighed ind, at beskrive sin egen situation i en musik, som på trods af dette er præget af usentimentalitet og antiromantisk enkelhed. Inspirationer til hans nyklassicistiske kompositionsstil og hans ideal om klarhed og enkelhed må søges hos komponister som Purcell og Mozart, men endvidere også hos Stravinsky og Berg.

Anne-Grethe Severinsen

Dance, dance, dance! En redegørelse for dance-musikkens vigtigste musikalske stiltræk og karakteristika.

Specialet giver en indføring i en i musikvidenskabelig kontekst ubeskrevet stilart, nemlig den kun omkr. en halv snes år gamle dance-musik.

Dance-stilen er opstået – med Detroit og Chicago som de oprindelige udviklingscentre – som en ligelig blanding af europæisk synthpop (f.eks. *Kraftwerk*) og amerikansk funk/disco. Denne hybridform af "lydmaskiner" og bestemte dansegrooves tematiseres og analyseres med forskellige indgangsvinkler gennem hele specialet.

Afhandlingen indledes med en historisk beskrivelse af nogle intra- og ekstramusikalske elementer, som er centrale og specielle i forhold til dance-stilens udvikling generelt. Som et eksempel kan nævnes tematiseringen af den gradvise ændring i DJ'ens rolle i retning af en mere kreativt komponerende og for en hel dels vedkommende aktivt deltagende instans i udformningen af den dance-stil, vi kender i dag.

For overskuelighedens skyld er den langtfra homogene dance-stil blevet delt i tre, i hhv. *house*, *techno* og *eurodance*, hvor de to første set ud fra et intramusikalsk, udviklingsmæssigt og "kunst"-synspunkt nok er de mest interessante. Stilbetegnelserne *techno* og *house* lader jeg nemlig stå som repræsentanter for musikken på de såkaldte *raves*, som jeg opfatter som centrale i forbindelse med udviklingen af nye dance-musikalske trends. De to stilarter tilsammen kalder jeg

for *rave-musik* (eller bare "*rave*"). Den mere bredt populære eurodance er derimod specielt interessant i kraft af, at det er den, som langt de fleste stifter bekendtskab med – nemlig via radioens mainstream-programmer og f.eks. MTV. Eurodance er dance-stilens delvist stiliserede ansigt udadtil.

Bagest i specialet findes en ganske omfattende ordliste, som forklarer specielle termer og udtryk (f.eks. breakbeat, chill-out, kvantisering, analog), samt mere eller mindre marginale stilbetegnelser (f.eks. acid jazz, jungle, trance, ambient, industrial) med relation til dance.

Kira Winther:

ABBA hits again. Om fænomenet ABBA og dets revival.

20 år efter ABBAs internationale gennembrud vendte gruppen i starten af 90'erne tilbage på alverdens hitlister. Specialet søger at forstå og forklare, hvorfor ABBA for anden gang slår så kraftigt igennem på den internationale musikscene. Dette gøres på et tværvidenskabeligt grundlag, der spænder fra konkrete musikanalyser over kulturhistoriske og kulturteoretiske til psykosociale betragtninger.

Et gennemgående træk ved fænomenet ABBA var gruppens professionalisme samt dens flersidige udtryk i alle karrierens facetter. Det gjaldt gruppens image, dens dispositioner i forhold til pladebranchen, markedsførings- og organisationsstrategier, og ikke mindst gruppens musikalske stil, der placerede sig i spændingsfeltet mellem rock og pop. En vigtig forudsætning for ABBAs succes i 70'erne var gruppens evne til at skabe en iørefaldende musik, bl.a. ved en bevidst brug af slagkraftige hitpotentialer. Dette underbygges med analyser af numrene "*Honey Honey*" (1974), "*Summernight City*" (1978) og "*I Let The Music Speak*" (1981).

Men til forskel fra gruppens succes i 70'erne er det i 90'erne ikke ABBA der er hovedaktørerne. Istedet er det 90'ernes ideologiske holdepunkter, samtidens markedsmekanismer og modetrends, der på forskellig vis – indbyrdes og uafhængigt af hinanden – har været anvendt i en ny satsning på 'produktet' ABBA. I den mellemliggende årrække er der desuden sket en forskydning i ABBAs receptionsproces. Gruppen betragtes og vurderes idag anderledes, mere positivt, end i 70'erne. På baggrund af forskellige holdninger til massekulturens æstetik og dens placering i det kulturelle hierarki, samt ud fra en vurdering af betydningen af begreber som *værdidomme*, *værdikriterier*, *smag* og *kvalitet* for etableringen af 'kulturel værdi', tegnes et billede af den udvikling, ABBAs kulturelle status har gennemgået fra 70'erne til i dag.

Endelig beskrives de psykosociale behov, ABBA som revival-fænomen tilfredsstiller. Foruden at gruppens numre er blevet genudgivet, har flere nutidige rock- og popgrupper hyldet ABBA ved at indlemme nogle af gruppens numre i

deres eget repertoire. Denne hædersbevisning har samtidigt sat ABBA i fokus for drømmen om det uigenkaldeligt tabte og gjort det legalt at dyrke nostalgien. Og netop gruppens nostalgipotentialer har haft en afgørende indflydelse på dens revival, hvilket i starten af 90'erne er faldet sammen med en forøget interesse for 70'erne. Samtidig er det i dag langt mere anerkendt at sætte *oplevelsen* i centrum for omgangen med kulturprodukter. Denne tendens er kommet ABBAs revival til gode, idet der hermed opstår et 'oplevelsesrum', hvor musik og tøj- og hårmode går hånd i hånd med et til alle tider eksisterende behov for god underholdning.